

1 číslo stojí len 2 hal.

Ročník II.

V Uh. Skalici, dňa 13. aug sta. 1904.

Číslo 33

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:

Josef Tešák Uh. Skalica (Szabolcsa).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa levne a
platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:

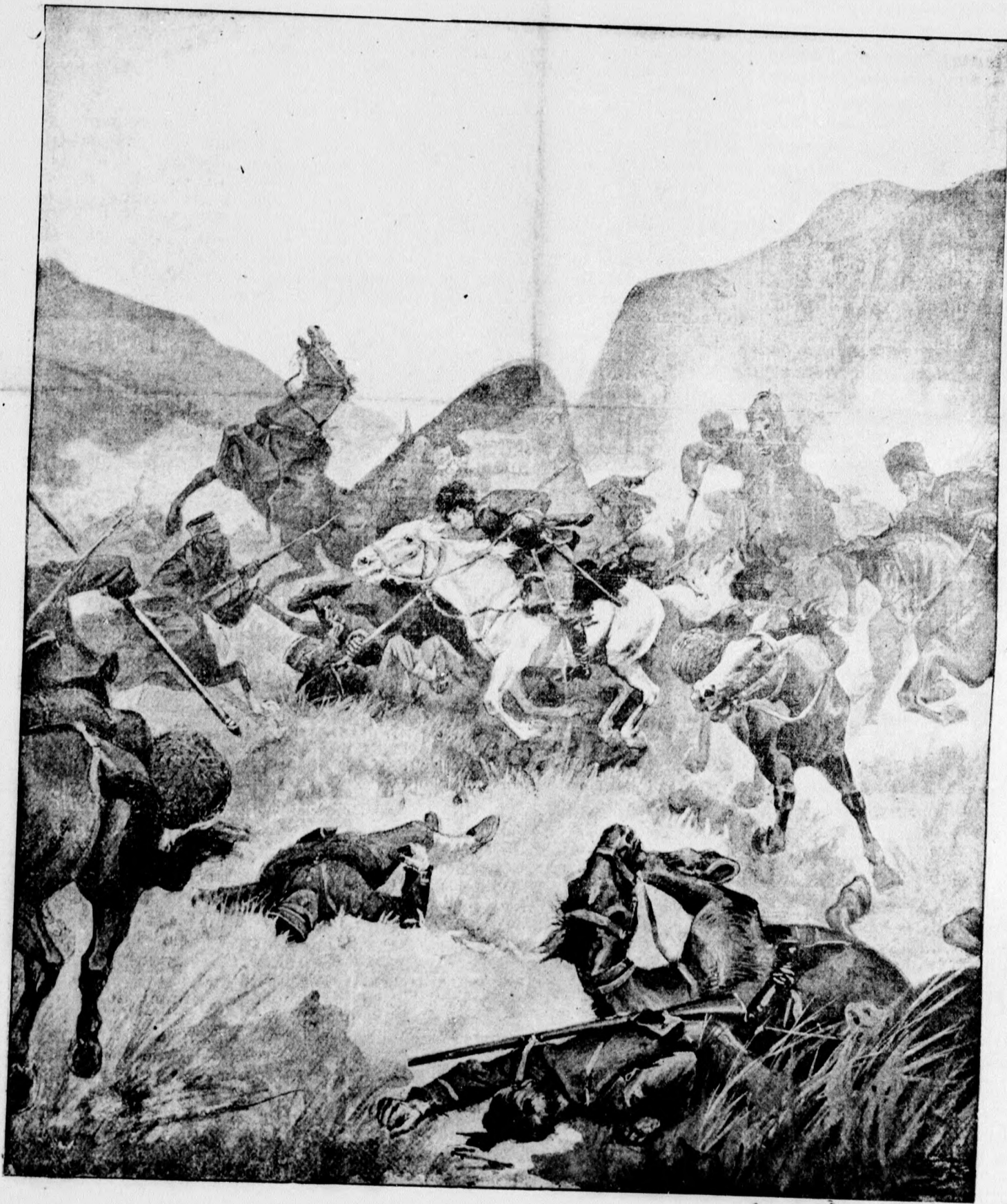
Na celý rok 2 kor. — Na pol roku
1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii
a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov
stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenné a nevyplatené dopisy sa ne-
prijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

==== Rusko-japonská válka na dalekom východe. ====

Útok kozákov na japonskú dopravu zásob.

V dnešnom našom čísle nachádza čt. čitateľ vyobrazenie, plné válečnej romantiky a kozáckeho junáctva. Kozáci prepadli na ľavom brehu rieky Jalu japonský „convoy“ čili dopravu zásob, potravín a streliva. Sprievod tohto zásobovacieho sboru padá pod ranami kozákov a všetky zásoby ocitujú sa v rukách útočníkov. Nepriateľovi je týmto spôsobená ztrata nadmieru citelná.

Nové poistenie.

K budúmu roku nás vážna práca očakáva. Dnes, keď už mliekarské družstvo v Skalici sa tak krásne vyvinulo a zmohutnelo, musíme sa postarať aj o to, by sme našich roľníkov oproti pádu dobytku tiež zabezpečili.

Už v jarých číslach „Pokroku“ sme sa o tejto otázke zmienili, je to otázka spolková, spočívajúca na hesle: „jeden za všetkých a všetci za jedného,“ krásny vývin to braterskej, kresťanskej lásky. Sú presvedčení, že roľníci naši sa chopia tejto myšlienky a ju uskutočnia. V budúcich číslach prinesieme aj rozvrh tejto veci a náčrt stanov, ku ktorým aj naše obecnstvo by prehovorilo, je našou žiadosťou.

Pretriasajme myšlienku túto vo verejnosti, aby mal každý príležitosť ku nej vecne prehovoriť; chceme, by tieto stanovy boli dokonale a pri tom, by nebola vec poistenia dobytku s veľkými výlohami spojená.

Pozrite len poistenie robotníckeho fudu, takzvané „Kranken kassy“ s akými výlohami sú spojené, veľká chyba je to, že u nás každá dobrá vec sa zlomí na drahej administrácii. Najlepšie by bolo, keď by správa mliekarského družstva tak ako vedie zdarma mliekárne, i toto poistenie prevzala. My vieme, že vedenie mliekárne je vec veľmi ťažká, s veľkým sebazaprením a obetami spojená, len že bez obetivých ľudí nedá sa žiadna spolková myšlienka uskutočniť, o čom nás naše potravné spolky dost poučily.

Akým spôsobom by sme myšlienku túto uskutočnili? Všetci členovia mliekarského družstva, by si svoj dobytok poistili a síce, počnúc pri telencoch, keď cenu 100 korún dosiahly. Poistujúca cena by bola 20—25 halierov od 100 korún, tak že by na kravu alebo vola, ktorý stojí 400 korún, padlo 80—100 h., ktoré procento by sa dľa pádu dobytku, alebo utrpenej škody zvýšilo, alebo aj znížilo mohlo. Poistenie toto by sa nestahovalo na škodu, ohňom zapríčinenú, len výlučne oproti chorobám a úrazom.

Stanovy by sa v reči ľudovej vytlačili a každý člen by dostal knižičku. V mliekarni by sa viedla hlavná kniha, do ktorej by sa zaznačilo meno člena, a poistené zvieratá dľa ceny, mena, plodu, veku a farvy, to isté by sa zaznačilo aj patričnému členovi do knižky. Mesto by bolo rozdelené na viacej okresov, na čele ktorého by stáli 2 členovia správy ako cenitelia. Títo by zaznačili v každom dome nachádzajúci sa dobytok, určili jeho cenu, na ktorú by bol poistený a dľa jejich zprávy by do hlavnej knihy bolo to vťahnuté. Každá premena by sa musela správe, poťažne ceniteľom oznámiť, a každého štvrt roka by boli maštale prezreté a zvieratá ocenené.

Akonáhle by ochorel vofaktory kusok, hneď by sa to ceniteľom oznámilo, ktorí by s dorozumením správy rozhodli, čo robiť. V páde sa mäso dá upotrebiť, družstvo ho zpeňaží a patričnému cenu poistenú vypláti, doložiac chýbajúcu summu zo svojej základiny.

Že by platenie poistenia členom mnoho výdavkov nespôsobil, vidno i z toho, ako krásne si členovia mliekarského družstva každého 1. dňa v mesiaci svoje účastiny splácajú a vzdor tomu ešte pekné peniaze za mlieko dostanú. Z tých pár korún pozostávajúcej summy, by si každý člen, behom 3—4 mesiacov veľmi ľahko zaplatil.

Skaličania dobre vedia, že jejich najcennejšia vec je dobytok, ohromné stá tisíce v ňom spočívajú, radosť je sa pozrieť na tie krásne stáda, skvostné plemeno. Toto si zachrániť, je prvou našou povinnosťou.

Roľník.

Noviny z blízka i z ďaleka (Dopisy).

— Z Luhačovic. — Nič platné — už som nemala dial stálosti, musím do Luhačovic. Straníc s listvy kufrik, uložila si veci a než som sa nazdala, bola som i vypravená. Ešte som pobozkala svoju malú rodinu, jak to robia páni a hýbaj na šaciou. Tam som sadla na osobný vlak a fujazdila — kam ktoré kolo. Šiba som sa z Prešporku ku hraniciam krajiny, by som presadla na moravskú dráhu. Neobedujúc, tak vo vagóne požvachovala som si pekné salámku so zeleničkou a pozerala si kraj. Vo vozni bolo teplo jak v peci a to za čalo ústa slanité a zväššovať žižien. Tu ku mne, do tej priehrady prisadlo pár ľudí. Ošúvam jak hovora a z reči vyrozumela som, že sú to kňazi, a bolo ich asi desať, i jedon civilista. Vlak sa pohol a tým prišla huba k hube a páni dali sa nie lea do reči, lež i do spevu. Ah Bože! bol to spev, až srdce usedalo, až som hlavu zbožne naklonila, ako pri varhanoch v kostle. Spievali nie ako rekrúti, lež „fajnovo“, ako jednorodiáci od štyriapfälesiateho regimentu. Veď boli i „fešiaci“, krev a mlieko. Boli veselí, ako keď by si šli pre peniaze za repu. Kapelmajstrom bol akýsi p. Dalibor. Konečne sme sa hraniciami Ťhorska. Tu, vraj: „Plesaj, dušo! Zem moravská domov náš!“ Všetci radosťou nadchnutí zvolali: „Živio!“ zanötli novú pieseň a to takú, že celý vlak ju spieval, tak že konduktor nemohol na trúbku trúbiť, aby mašina už jela, lebo i on spieval a veď by to ani nebolo čuť pre spev, i „šaciou-šef“ i „vochter“ i „trogar“, ja, všetci ústami hýbali a spievali „a my tak stáli a oni tiež, koukali jsme spolu na oblaky, dýchali jsme z hlboka. My tu spolu ještě stáli, smáli jsme se a jen jsme se smáli, — smál se s námi celý svět. Hi hi hi hi ha ha ha?“ — Konečne pán „šef“ dal červenou čiapku znamenie a mašina potichu sa pohla a tak sme šťastne sa dostali dial.

Mňa však žižien trápila. Pýtam vody a niet k dostaniu. Tu panáčkovia očujú moju stážobu, podali mi pohár vina a volali, aby som si prisadla k nim. Čo robiť? Tu platilo „Svoj k svojmu“. Prešla som a riekla čo som zaš. Keď by som bola panáčkom, hovorím, tak bych vás pobozkala, vesební páni, za ten krásny spev dobrý a nápoj. Ale preto že som len svetskou osobou, sústla som nohou po zemi jak páu a podala im pravicu. Ostali sme potom jak jedna ruka a tiež sa nám trefovala všetkým reč. Hovorilo sa jak čo prišlo, to viete, že bez spásu sa takové cestovanie neobide. Vo Veseli prisadli k nám ešte traja kňazi, tuším tmejší p. farár, potom p. redaktor brnenského „Hlasu“ a ešte jeden vesebníček. Teraz ale bol pravý „rámus“, avšak všetko v počestnosti. Páni zalomiac si do „portorik“ sirku, dýmili ako rohatecká fabrika a znovu veselo si nötli. Dospievajúce jednu, začali inú, ba nemohli sa ich ani dospievať. Potom že Slováci majú málo pesniček. Čerta že, ako múch o Margete majú ich a každá je krv a oheň, len že ľud už nespieva, len robotuje, aby mohol za tie ostatné nácie platiť daň.

Asi o druhej hodine prijeli sme do Újezdu a odtiaľto po fiakru do Luhačovic. Tu teprv je pravá radosť. Všetko tu vyzerá a blištie sa, jak v monštrancii. To snad tak veľa tiahne kňazov a kresťanov do tohto kúpela. A tá slovanská veselá, úprimná spoločnosť, tie liečivé vody, tá voňa z tých roztodivných stromov, až človekovi duša rozkvetá. Večer zas naše spanilé Slovenky a Slováci v novej štítní hudú a spievajú, jak vo varhanoch. Panáčkovia a sedliaci, professoři, umelci, i remeselníci, všetko sa tu svorne snaša. Ja vidiac to, riekla som potichu: tu vidím raz svornosť. Tu nachádzam skoro celý slovanský národ: Hanákov, Slovákov, Čechov, Poliakov, Srbov. Vskutku: „žije, žije duch slovanský“.

Všetci, pán nepán, lnú k sebe, pijú vodičku a chodia pomaly a voľno jak u nás o Božom Tele.

Má-li kto vôľu do kúpela sa liečiť, nech má i rozum a neide do cudzích a drahých, lež sem, lebo my patrime medzi svojich. Tak myslí:

Anička Kozruchových.

Od nás. Čtený a mnohovážený pán redaktor! Skripem zubami a zatínam pástu — mord fecn do toho lei! — Ale pámo mne ťažký hriech odpust, že som bola tak hlúpu a pochybovala som, teraz však už verím, že

už odkedy renegátske štreberstvo u nás v modu prišlo, od tej doby, tak sa rozmnožil v krajine počet bláznov, že v okolí Trnavy štyroch „reverendov-dominov“ už nemôžu ani umiestiť. Nuž aspoň budinskí p. milosrdní mohli by sa smilovať nad Arp. Hottenthotom, M. Durkaim et comp., a v ich novovystavenom dome reálné stallum im dopriali. Či nie? Tá istá.

— Veľký Koválov. Čakáme, že sa v „Pokroku“ už aj od nás niekto požaluje, čo nás bolí a v „Pokroku“ sa o nás mlčí, jako keď by sme my kováľovčania žili v stred samého raja. Skola sa už skoro otvorí a ja musím piat ešte o prvých examenoch, lebo sa ver' špatne vydarily. Dietky naše pred zkúškami nevyšlovne tešili sa, že uvidia radošovského pána dekana, nášho milovaného škôldozorecu, ale radosť obrátila sa im na žalosť. Naši učitelia ich pred examenom pekne povyberali a tým, ktorí vedely málo alebo nič, prikázali, aby sa do školy ani neukazovali, lebo ináč dostanú pofahom a budú vyhodene von. I pán dekan dal počas zkúšky znamenie toho, že so zkúškami nenie spokojný. Úbohí deti! Zo školy vyhánal ich učiteľ, z domu ale rodičia, aby išly na zkúšky. Chlapci išli vyberať vtákov. (Sú-li deti hlúpe a v škole zaostale, toho príčinu sú alebo rodičia, ktorí deti do školy neposielajú, alebo školská stolica, ktorá ich k tomu nenúti, alebo učiteľ, ktorý niektoré deti zanedbáva. Teda čia je to halena: nech ju berie na seba. Red.)

— Od 72. regimentu. Drahí naši rodiaci! S potešením vám oznamujeme, že sa mi treforodiaci už skoro oslobodíme od vojantiny. Ešte do 15. septembra sa trochu potrápime a potom už s radosťou sa k Vám navrátime. Pretrápime sa — pišem, lebo z Viedne odmaširovali sme do Brucku, kde musíme z ohromnej diaľky do cieľu strielať. Pre veľké horúčosti nemožno ani cieľiť a umoríme sa na hadru. Preto však, keď domov prindeme, zanötíme si my Slováci a zaspievame naše milé slovenské piesne — trojhlasne, až radosť máme tu tožitú jedného veľmi dobrého kaprála, rodom z Búr. Sv. Mikuláša: ten nás tie piesne trojhlasne naučil, za čo sme mu veľmi povďační, lebo keď si zanötíme, aj naši páni oficieri nás poslúchajú a nevedia sa dost načudovať, kde sa nam to berie. (Pravda: svet myslí, že Slovák musí byť navždy hlúpy. Red.)

— Z Osuského pri Jablonci. To pálenisko! Prekhaty nápoj! To vie už každý, že je to otrava pre ľud; ale takou otravou predsa azdaj nikde, ako v „Osuskom“ — Tam ľud vôbec inšie ani nepije, len pálenku. Na litre a po krčiahoch ho berú teraz ku žatve a mlatbe; a jaké pálenisko! — Bolo by ozaj zajímavé zvedieť kolkó oloveného cukru je v ňom. Odporne sladkavý tento nápoj, hneď pri prvom gľu zapričinuje huťsný pocit v hrdle a žalúdku. Bol som si pýtať u mlynára trocha vody, ale on ma chcel počastovať pohárikom pálena, ale musel som sa podakovať. Zasiel som teda do krčmy a dal som si sodovku. Tam som videl, že za pol hodiny predala židovka 18 litrov čertoviny, mimo toho, čo niektorí na skleníčky tam vypili.

A okresní lekáři, slúžnovci, úrady, kdeže sú? — Toto pálenisko zasluhuje chemickú analýsu, ale kto sa o to stará? Veru nikto! — Ľud aj vyzerá tak jako otrovený. Žltej tvári, mdlych očí, tupého vzhľadu a každému visí umiráček na nose. Úbohý ľud! nemáš nikoho, kto by ťa oslobodil od tejto zásluhy; nikto neklepne židovi na prsty; nik ťa nepoučí; zahynieš mravne aj telesne. Beda vám, vodcovia ľudu, vesební páni, ktorí sa o svoj ľud nestarajú!

— Z Hradišta pri Brezovej. Vodca ľudu je v prvom rade kňaz, — miestny farár — a potom učiteľ. Aspoň by mal byť; a aj jako sa v „Pokroku“ dočítame, na mnohých miestach je aj. No, v Hradišti to nie je tak. Chceli sme si založiť potravný spolok; mali sme už i akcie popísané, a to všetko bez podpory pána farára. Už nadišla i doba shromáždenie držať, ale čo sa stalo? Našeho pána farára chceli sme poprosiť, aby prijal predsednictvo a dozorstvo, ale on nám jednoducho odprel. Že on si žiadnu starosť na seba brať nebude, že my ani spolku nepotrebujeme, to že je zbytočná vec; je tu vraj, všetko k dostaniu atď. — Naša ná-maha bola darobná. Ale vieme, odkiaľ viestor duje! Veď nášeho pána farára nik nevidí, by sa s niektorým sedliakom rozprával okrem úradu,

ale so židmi sa bratrujú; každý deň ho môžete vidieť po chodníku sa s daktorým prechádzať, ba i do židovských krčiem si zájde sa pobaviť.

Pravda, s takým vodcom kresťanskej obce ďaleko nezajdeme! Nielen že by nás poučil a viedol, ale nám ešte i to prekáža, čo sami si zariadiť chceme. Nie, že by asnaď mal veľa starostí, alebo bol nezdravý; o j nie; ale žid je mu prvou osobou; najlepším priateľom a ty sedliaku, nie si hoden prívětivého slova od neho; platíť musíš, a o ostatné sa nedomáhaj! Smutný obrázok to! Tuším Ma. Durkai je ešte lepším, ako náš Mlynár.

— **Z Brezovej.** Videli ste už bielo havrana? — Nie? — No, ja vám poviem, kde ho najdete. V Brezovej na stanici. To jest, naproti stanici, na „reštaurácii.“ Je to síce prvá budova, prvý hostinec, ale predsa reštaurácia. A to jedna jediná asnaď v celej nitrianskej stolici, kde najdete vyložené: „Národné Noviny“ a „Slovenský Týždenník.“ — To už biely havran naozaj, — čo? No, česť a chvála mu! — Na zdar!

— **Z Veľkej Prietrži.** Že nenie dobre, keď v potravných spolkoch opojne nápoje sa predávajú, toho dôkazom je spolok vo V. Prietrži. Ale možno, že nie tak predaj liehovin je tomu príčinou, ako ľahostajnosť v dovoze. Tam bývajú zvady, sarvátky, ba i bitky na dennom poriadku, tak že i vrchnosť musela už zakročiť a gazdovanie obmedziť. Z tohoto majú len židia radosť, bo teraz oni majú v krčmách pokoj a smejú sa.

Nedalo by sa azdaj takéto gazdovanie zamedziť? Myslím, že by sa nálev liehovin mal inakším spôsobom previesť, a kto je raz podnapitý, nemal by dostať nič viac. Občania, dajte pozor na seba a aj vy dozorcovia na potravný spolok! Mohli by ste obanovať, bo potravné spolky sú i tak trnóm v očiach našich neprajníkov. (Potravné spolky vôbec nemaly by držať krčmu. Kto si tam dá naliať, nech to vypije doma s rodinou. Red.)

No, boli ste už dlho bez duchovného otea; ale teraz už ho máte; snáď sa to premení.

Strýčko na cestách.

— **Prešporok.** Jako bolo oznámené v „Pokroku“, v čísle 29. usporiadal „Katoľický Delnícky Spolok“ v nedeľu, dňa 17. júla „Zahradnú letnú zábavu“, ktorá sa dobre vydarila v náš prospech. Vzdor tomu, že sme mali i nepriateľov — a síce tunajších bratov Slovákov zo Šancovej ulice, ktorí, neviem prečo na nás špatným okom kukajú, snáď preto, že niektorí majú lepšie kabáty medzi nimi a my sme chudobní robotníci? Aby to ale i zjavne ukázali, usporiadali v ten samý deň nám: „Kontra Zábavu“, bárs mali i inokedy čas — chcēja nám hmotne poškodiť. Bratia tak nerobme, tak si len sebe škodíme a špiníme slovenské meno, ktoré nesmijú ani sebe krásnejšie slová o národnosti a láske k nej, ani chvála „Ja som Slováč“ Bratia, len viacej svornosti a lásky majme k sebe; neručajme to, čo sme si horko-tažko vystavili, neškodme si; dosť málo toho máme, čo si nevážeme a kazíme. Tak potom my sami ženieme vodnu na mlyn našim nepriateľom, ktorých máme i tak dosť a ktorí sa potom z nás smejú. Či chcete, aby náš ľud slovenský padol do rúk nejakých „vydieračov“? — potom, by veru bola veta i po „Vzdel. nár. spolku“ na Šancoch!! — Staňme si na obranu za svoje spoločné práva, jak národné, tak delnícke, obidvoch spolkov je nám treba jako soli. Nebuďme priateli nacionalisti, lež všimajme si viac tiež otázky sociálnej, chlebovej. Čistý výťažok, po odrátaní výdanov, činil 280 korún, čo sa pridelo k základine na podporu rúdzu trpiacich členov. — Hudbu previedli vojenski vyslúžilci (veteráni). Program bol pekne zostavený a tiež nad očkávanie prevedený. Nutné pripomenúť, že všetci členovia dostali nové odznaky a vstup voľný. Návštevu nás počtili: Veľkomožný pán dr. Bergman, predseda; podpredseda pán Fr. Juriga a viac iných. Všetkým pánom usporiadateľom a výboru za námahu vyslovujem „vrelé vďaky!“ Na zdar národnej a sociálnej práci.

Kresťanský socialist.

— **Sekule** (pri Sv. Jánoch). V minulom čísle nám náš Strýčko Ferdinand veľmi verne predstavili dakolko nosov. Toto mi práve príhodne prišlo pod mušku, abyh Vám ct. čitateľa i ja jeden nos predstavil od nás. Je to

tiež jeden z tých Strýčkovských nosov, lebo tiež slúži za koňa, súc odsúdený k tomu, aby sedlo nosil. Nuž a ponevác nos tento vždy len hore sa vypína — myslím, tiež chce, aby mu tam vrabci na . . . pardon! napršalo, zaiste tiež cíti to veľké sucho — nazveme ho „horenosom“! Keď sa s hora dívame, umenšené vidíme všetky veci, a tak aj náš pán „horenos“ malými vidí i tých najväčších pánov. Aj to vieme, že s hora lepšie sa možno prehládnuť, a viacej vidieť; i náš pán „horenos“ viacej vidí, jako iní ľudia. Poviem vám aj čo?!

Vidí, že iní liehajú len na doskách, on ale v mäkkej pohovke sa povaľuje. Hm! veď ani pánsky úradník sa mi nevyrovná! Vidí, že všetky deti, aj učiteľové sú len špina; nuž a aby tento neprijemný hosť i u neho sa neudomácnil, zaumienil si náš pán „horenos“ že zo svojich usporených halierov, všetky vačkové ručníky zakúpi na okolí (pravda len od židov, títo že ich vraj majú cibulou desinficované), aby mal čím budúce svojim deťom nosy utierať. Vidí, že iní len vo spodnej sukne chodia po ulici. No, toto ale zle videl, veď sa mu to ale odpustiť môže, bo je na to privyknutí; veď „pani veľkomožná“ nosia tiež na spodu, aj vtedy, keď varia kereláb. Tento že si jejich slúžka často varieva, bo ho veľmi ľúbi! Lepšie vidí a prehľadne s hora pri stole sediace spoločnosti. Škoda, že ho pán U . . . vtedy nedofotografoval; veď chcel, nuž ale pre takého veľkého pána, zvláštne ale pre „pani veľkomožnú“ je jeho aparát vraj primálny! Ach škoda, preškoda! . . . bola by to figura s tým hore otrčeným nosom! . . . Juj, juj, juj! . . .

Tak je to veru! Nuž ale že: „kto vysoko lieta, ten vraj nízko padne!“ Pozor pane „horenos“, aby ste i Vy neputovali s dlhým nosom na psi tridsiatok!!

Na toto vás upozorňuje!

Kmotriček Šelma.

Drobné zprávy.

— **Jako počívame,** náš rodák pán Jozef Dohnányi, komissár pri južnej železnici v Tirolsku, pozvaný je k direkcii do Viedne, kde bude poverený s vypracovaním a prevádzaním nových staničných budov v niektorých znamenitejších mestách. Blahoželáme pánu Dohnányimu k tak skvelej kariere a želáme mu mnoho zdraru!

— **Luhacovice.** Vo stredu, dňa 3. júla dávali „Abiturienti“ koncert s nasledujúcim programom: 1. Mendelssohn: „E-mol koncert.“ 2. Dvořák: „Biblické písně 5. a 6.“ 3. Smetana: „Fantasia na české národné písně.“ 4. Dvořák: „Slovenský tanec č. 7.“ 5. Smetana: „Dalibor.“ 6. Liszt: „Uherská Rhapsodie č. 2.“ 7. Wieniawski: „Fantasia capriciosa.“ Nutné poznamenať, že žiadúce by bolo, aby si i naši študenti na Slovensku vzali z tohto príkladu a mohli by veru veľmi snadno naevidovať sa nejaké prednášky, ktoré by v čas prázdnin mohli predniesť. Medzi účinkujúcimi bol i náš rodák, Skaličan A. Winkler. Výsledok programu bol skutočne prevybijúci a každého musel utvrdiť v tom, že mladíkom týmto zaiste kynie umelecká skvelá budúcnosť.

— **Požiar.** Minulý týždeň v pondelok vybuchol cheň vo Vrádišti, pri ktorej príležitosti tri domy zhorely. Jozef Klemon, Maria Komatinská, vdova, a Maria Sebesta, vdova vyhoreli, poslednej sa aj dieťa popálilo. Škodu utrpeli ohromnú. Pri hasení ohňa skalickí hasiči obetivú prácu konali, za čo im srdečná vďaka. Krajinský náš poslanec dr. Ján Černocho, očujúc o ztrate týchto chudobných ľudí, zaslal im 50 korún.

— **Z Prietrži** nám píšú, že minulú nedeľu skalický pán dekan dr. Okánik pri veľkom zástupe ľudu posvätil novozdobený chrám boží. Ľudia sa siliš z celého okolia. Odpoľudnia celá obec brala účasť na vydarennej zábave. Naši prietražania sú veľmi obetiví ľudia, ktorí na kultúrne ciele už mnohé tisíce vynaložili.

— **Kat. dom** bol skvele osvetlený v nedeľu večer a v pondelok všetci na ňom pracujúci boli od predstavenstva spolku sv. Vincenta v miestnosťach pána Gajdáča pohostení, temer 70 delníkov bralo účasť na slávnosti teže.

— **Púť.** Dľa starodávnej obyčaji, išla v sobotu veľká púť do Šaštína pod vedením kaplana Jozefa Nováka. Účasť berie vždy na púti tejto mnoho sto ľudí.

— **Prešporčania!** 14. augusta v nedeľu, usporiada sa veľký výlet do Lamaču. Ta sa pojde pešo; nazpät so železnicou (20 halierov). Sijdeme sa popoludní o 3. pri mýte na Štefania ulici. **Prijďte všetci.** Ak by bol čas špatný, výlet sa odloží na 5. v pondelok, kedy je sviatok.

— **Skalický dobrovoľný hasičský spolok,** usporiada v nedeľu dňa 14. aug. v mestskom hájku tanečnú zábavu, spojenú s koncertom, žartovným bazarom a grífaním v kolky o závod. Zážitok o 4. hod. popoludní. Vstupné 1 kor.

Prijme sa učen do „Gazdovsko-potravného spolku“ v Kútoch. Prihlásiť sa treba v spolku. **Správa.**

Pozvanie

do II. riadneho valného zhromaždenia „Gazdovsko-potravného spolku“ v Brockom, na deň 20. augusta 1904. o 6. hod. odpoľudnia.

Predmet:

1. Výročná zpráva správy.
2. Predloženie výročných účtov a súvahy. (§. 20.)
3. Zpráva dozorného výboru. (§. 25.)
4. Ustanovenie, jako má byť rozdelený čistý zisk (§. 28.)
5. Voľné návrhy, ktoré aspoň 3 dňami pred valným zhromaždením majú byť písomne oznámené u správy.

Správa.

BESEDNICA.

Jedon večer v Skalici.

Je nedeľa. Milý to deň pre každého pracovitého človeka, keď po šesťdňovej ťažkej práci môže sa Pánu Bohu pomodliť a jemu vďaka vzdať, že mu pomáhal a posilňoval ho v práci. Kto sa však raduje nedeľu viacej ako šuhaj, že si zaspieva; ako dievča, že si zatančuje, že sa poveselí.

I dnes je krásny nedeľný večer. Spev, hlasný rozhovor, žartovanie, smiech a muzika, upozorňuje mňa, že je večer zábavy, že je večer veselí. Šuhaj, dievčeniec celú huť sa valia po dlhej Potočnej ulici do „Kruhu“, do „Družstva“. A prečo? Nuž k muzike. Veď len na strunu brukať keď počuje naša mládež, srdce jej hraje, z jednej nohy na druhú prešlapuje a za pár minút celá postava sa hýbe, tančí. Nuž a v Kruhu? veď tam dnes celá banda hraje, len to tak huť až hen po Predmestie, Kalváriu a Majire, ako keď by celaj mládež prívolavala: Sem poď, tu je veselo, tu sa zabaviš“!

Aj mňa táto hudba vyvábila z domu, nie preto, že by som si šiel snáď zatančiť, ale preto, by som sa podíval, ako sa tá skalická mládež zabáva. Ako tak idem Potočnou ulicou, prindem ku Kruhu, kde je najveselšie: v nūtri sa tančí, spieva, vonku sa žartuje. Postojim a v duchu spievam, tančím, žartujem i ja. Radujem, veselím sa i ja. Ako muzika utichne, poňem sa ďalej a ako tak kráčam, čosi ma zanesie na rýnok. A tu čo vidim na mýchoch novovystavenom dome „Katoľického Kruhu“? Červeným osvietený nápis:

Sláva vlasti a nášmu kráľovi,
„ nášmu pánu dekanovi,
„ pánu dr. Pavlovi Blaho,
„ „Katoľickemu Kruhu“,
„ staviteľskému umeniu.

Oči sú mi upreté na tento nápis, srdce mne nervozne klope a celé telo sa mi trasie. Nohy do zemi mi v rostle, že sa nemožem hnúť, pravá ruka po klobúku mi číaha a ho hore zdvihá a ústa mi šepkajú: „Sláva, Sláva, Sláva“. Oí blaženosti a radosti omámeny tu stojim a snívam sen, sen radosti. Avšak, ako z nočného sna nás obudí svitanie nového dňa, tak i z tohoto sna, sna radosti, mňa prebudilo, nie svitanie, ale spev mládencov, ktorého tichá melodia sa vyvíjovala vždy do hlasnejšieho a hlasnejšieho tónu, až zrazu z celého hrđla, tak že to len zokol-vokol huť a duní počuť:

„Koho dar nesvedie, hrozba neskloní,
Tomu moja pieseň, slávou zazvoní.“

Toto so mnou trhlo, pohol som sa a nameriac kroky moje za spevom, dôjdem do „Družstva“. Odtiaľto išiel ten milý, srdce moje prerážajúci, telo moje vábiaci spev. Tu si spie-

vajú a tu sa veselia tí mládenci, ktorí v tanci a muzike uspokojenie nenajdú, pripájajú jeden druhému na zdravie a spievajú. Okolo a pri druhých stoloch sedia viacerí hospodári a gazdovia, rozprávajú o týždenných udalostiach, s radostnou tvárou pozerajú na spievajúcu mládež. Pán hospodský sa točí, vrtí okolo svojich hostov, ochotne ich vysluhuje a často i na „fajront“ zapemina, čo mu i kapcou potom zatrasie. Po občerstvení sa pohárkom vína a privolajú spevavej spoločnosti. „Nazdar“, bratia, moji, zanechal som „Družstvo“ a obrátil som kroky moje zase do Potočnej uliči, kde bárs mesiačik nesvietil a tma bolo, že mohol po hube liskať, bolo ešte najveselšie. Ako si tak vykračujem, tu sa stretnem s milovníkmi, ktorí, za rúčky sa vedúc, vernú lásku si sľubujú, tu zase s mládeňcami, ktorí domov vyprevádzajú svoje, od tancu ukonané tanečnice, žartami ich zabávajú, tu zase so strážou, ktorá ako kohút na smetisku, ktorého perie krásli jej klobúky, si vážne vykračuje, tu zase s hlásnym, ktorý chrapľavým hlasom spieva melodiou desiatej hodiny. A tu zase koho vidím? Ej, môjho priateľa; už si on kráča i so svojou najmilšou, už sa jej lahodí z láskou! Ako vážne kráča, ako dôstojne hovorí! Hop, rýchlo stúpne za lipu a temným, slabým hlasom zaspievam jeho pieseň:

„Okolo mlyna, hustá vrbina,
Kde je tá mlynárka, čo ma ľúbila.“

On sa zasmial, ona tiež a ja zpoza lipy pojd ho, išiel som ďalej, radujúc sa, že bárs tma je a mesiačik nesvieti, predsa po Potočnej uliči všetko sa veselí. Asi 3-krát som prešiel cez ulicu, hore-dole plávajúc v člku radosti, tu i tu sa zastavím, načúvam, pozerám spev — muziku, žart a tanec. Tu však zrazu ozve sa veľký zvon farnej veži, bom, bom... Čo to? A jedenásta hodina. Poďme spať. Muzika utichne, mládež sa rozbehne a kde tak veselo bolo, teraz ticho nastane. Nočné ticho. Len tu a tam počuť ešte spev, tu a tam počuť výzvanie dvier a štekanie psa. Pretrhne však toto hrobové ticho silný chrapľavý hlas hlásnika, ktorý v hodinu pokročil s časom a spieva: „uderila jedenásta hodina... Krásny, milý večer bol to pre mňa. Radoval som sa a zabával som sa tak dobre s tebou, mládež moja skalická, s tebou, bez teba. A teraz dobrú noc! Na zdar! Do videnia!“
Kukinský.

Fiume-Amerika.

Uhor.-americká paroplavba.

Z Fiume do New-Yorku najbližšie pohnú sa nasledujúce parolode:

9. aug. „SLAVONIA“, 23. aug. „PANNONIA“ a 6. sept. „ULTONIA“. Predplatná cena s celým zaopatrením a vo Fiume dva dni zdarma ubytovaním a strovou 180 K. Bezplatné vysvetlenie a predplatky prijíma z poverenia „ADRIE“, uhor. kráľ. paroplavebnej spoločnosti

JOZEF PELLER
Pozsony, Stefánia út 16. szám.

VODOVODY

samečinné i pomocou strojov

pre mestá, obce, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.

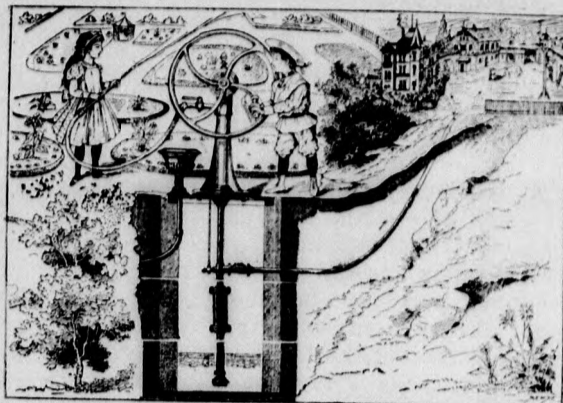
Najlepšie
PUMPY
trvanlivé
a so zárukou
zhotovuje
a zariaďuje

Továrň na
vodovody a
pumpy

JAN VÍTEZ v Přerově (Morava).

CENY MIERNE.

Prédbežné výpočty a cenníky zdarma.

Každá sporivá gazdina

používa

Kolínskej kávovej prísady

SO SOKOLOM == SO SOKOLOM

Docie i tým výdatnej, chutnej a pekne zbarvenej kávy.

TOVÁRNE:

v Kolíne a Prostejove, Morava

Ochfenná známka
Založeno r. 1718.

Mariacelské žaludečné kvapky

jediné pravé z lekárne:

G. Schopfa

„K Milostivej Matke“ vo fľaškách 50 a 90 halierových. Práve len vo fľaškách, zapakovaných v zeleno-bielych príhovaných škatulkách a opatrených ochrannou známkou „Milostivou Matkou“ z Mariazell. K dostaniu vo všetkých lekárňach; kde nie — zrovna ich žiadat.

Neviete ešte?

Najlepšie náboženské noviny sú:

Posol Svätého Antona.

Vychodia mesačne raz na 16. stranách s krásnymi obrazmi. Predplatné na rok 2 kor., na pol roka 1 kor. Študentom a podučiteľom na rok 1 kor. 20 hal. Číslo na ukážku dostanete zdarma. Hláste sa o ne takto:

Posol Svätého Antona,
Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Práve vyšiel

III. sošit „Z päť dielov sveta“
Cena 20 h. Dostaf: u J. Teslika v Uh. Skalici.

Sviečky

všetkých druhov, ako
kostolné voskové a polovoskové, stolné, stearinové
i parafinové, ďalej

mydlá

ku praniu a voňavé

(toilettné), všetky
v najlepšej jakosti dodáva
najľavnejšie

Prvá Kráľovohradecká cis. kráľ. dvornia továrň na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Pilnáček,
Hradec Králové, Kráľ. České.
Založeno roku 1816.